

ASKATASUNERAKO HAUTETSONTZIAK

Ibai Azparren Eguillor

Hautetsontziak izan ziren urriaren 1eko ikurrak, eta herritarrak, historiaren lekuko. Urtebetera, gertatu zena adierazteko, hainbat artistak beren sormena eskaini dute eta erreferendumeko botoak biltzeko kutxekin egindako obren bitartez errepresioa salatzeke beren aletxoak jarri dute.

Bartzelonako Ramblak ibiltoki enblematiko eta neurotikoaren bukaeran, turistak *"I love Barcelona"* kamisetak jantzita terrazetan litroko garagardoak edaten ari diren tokitik gertu, baina turismotik aldentuta, erakusketa bat bisita daiteke, duela urtebete herri baten desirak bortxaz mugatu zirela gogora ekartzen duen erakusketa: "55 urnes per la llibertat". Arts Santa Monica museoan eta azaroaren 25era bitartean, Kataluniako 55 artistak hautetsontziak baliatuta egindako obrak jarri dituzte ikusgai. Izan ere, ustez Mater-

nidad de Elnatik ekarritako eta mila-ka beso anonimo eta ikusezinen bitartez zabaldu ziren kutxa horiek hauteskunde egun historikoaren neurria hezurmamitzen dute. Polizia espainola hautetsontziei segika ibili zen arren, Kataluniako herri guztietan "mirakuluz" agertu ziren goiz hartan.

Orain, artista horiek guztiek demokraziaren eta erabakitzeke eskubidearen aldeko konpromisoa erakutsiz burututako lana preso politiko katalanen familiei laguntzeko elkartasun kutxarako utzi dute.

«Katalunia honela imajinatzen dut: gotorleku tinko eta sendoa, jendea-

«55 urnes per la llibertat» Kataluniako 55
artistaren lana da. Iparraldetik
hegoalderaino, konpromiso eta garrasi bat
ikusarazi nahi dute beren sorkuntzarekin.
Orriotan, artelan horietako bederatzi.
MUSEO ARTS SANTA MÒNICA

ren indarrak bateratzen dituen eta horiek giza gazteluetan bezala erakitzen dituen». Horrela definitzen du bere obra Jackie Barralek –lehenengo alboko orrialdean–, ekaitzen aurrean altuera irabazten duen itsasargi gisa, hain zuzen. Nora Ancarolak, berriz, boto-ontzia, urrezko ogiz estalita, altxor bat balitz bezala agertzen du. Alabaina, sarrera itxita dago, itxigailuak haien adierazpenaren ate irekiak izango diren esperoan. Jesus Galdonen obrakohautetsontziak bozkatzeko ekintza bera festa gisa islatzen du, festak askatasunerako eremuak direla aintzat hartuz.

ERREPRESIOA

Gotorlekuak, altxorak eta festak, ordea, ezerezean gelditu ziren erreferendumaren egunean, Segurtasun In dar eta Kidegoen borrorak eszenan agertu zirenean. Zauriak, biolentziaren erresumina eta mendekua legitimotzat jo zituen Borboiak Espainiaren batasuna babesteko, Kataluniako memorian gelditu den urriaren 3ko diskurtsoan. Hori islatu du “En me-són Felipe, quien no paga...¡cobra!”

obran Franc Aleu artistak. Egurrezko bate batean “El preparao” irakur dai-teke, Felipe VI.a errege espainiarraren ezizena. Bate horrek, egilearen iritziz, katalanen ahotsak isilarazi nahi izan zituen.

Orduan, indarkeria poliziala justifikatzeko propaganda aparatua mar-txan jarri zuten unea iritsi zen, Ryszard Kapuscinski kazetariak hainbestetan eta ezin hobeki deskribatutako momentua, zeinean prentsa tradizionalak funtzio soziala alboratu, eta boterearen estruktura ustele-i zerbitzatzeko protokolo zaharkituari ekiten dion. Hain zuzen, hedabideen jokabidea hartu du oinarri gisa Este-ve Sabench artistak “Tardor 2017, mentrestant el vot brota” obran; 2017ko udazkeneko prentsako titula-rrer oinarri baten gainean botoz be-teriko hautetsontzi bat ernatzen age-ri da, informazioa propaganda eta gutxiespen bihurtu zela iradokiz. Egi-learen ikuspegitik, nahiz eta errepre-sioa handiagotu, boto independentis-tak ere gora egiten du hauteskunde bakoitzean. Dena den, errepresioak bere horretan dirau eta bozketa ahal-

bidetu zutenak kartzelan daude. Lider independentisten ohoretan eta kartzelariak ez ahazteko saialdian, Pere Bellesek horrela definitu du “Paraula” lana: «Kaiola bat, herrialde bat definitzen duen bandera, Katalunia. Hautetsontzia daraman herrialde bat, bere etorkizuna erabakitzeke. Kaiolan dagoen herrialdea. Kaiolaren koloreek kartzelariak ordezkatzeko dituzte: laranja, Ciudadanos; urdinak, PP; gorriak, PSOE; 155. artikularen alderdiak. Hitzik ere ez».

Espetxeratutako hautetsontzia, kartzelatutako botoa, alferrikakoa da, zulatutako hautetsontzia bezain alferria, demokrazia baliogabetzen du. Delphine Labedanek “Democràcia perforada” deitu dio bere obrari. Zulatutako kutxak urriaren 1a posible egin zuen herria omentzen du.

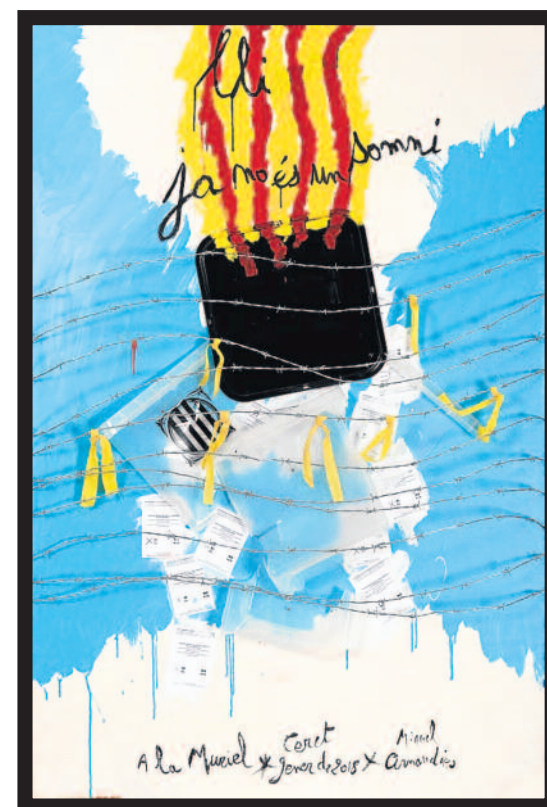
ERREPUBLIKA ZERUMUGAN

Suntsitutako hautetsontzia sortu du Miquel Arnaudiesek ere, baina bere obra harago doa. Pinturak Muriel Casals politikariaren hitzei aipamena egiten die: «No som aquí per buscar un somni, nosaltres som el som-

ni» –“Ez gaude hemen amets bat bilatzeko; geu gara amets hori”–. Artistak «ja no és un somni» –“jada ez da ametsa”– baieztatzen du obran: Errepublika urriaren 27an aldarrikatu zen.

Arts Santa Monica museo ilunean, hautetsontziez gain, pantaila handietan, erreferendumaren egunaren gaineko dokumentala ikus daiteke. «Bai, Errepublika zerumugan», dio hautesle batek botopapera eskuan duela. Errepublika ez da iritsi, baina iritsiko den esperoan dago Pascal Comelade. Bere obran, adierazpide plastiko eta musikalek lokarri gogorak dituzte. Bertan, hautetsontzia konpromisoa hartzen duen musikatresna da. “El Republicòfonek” si nota seinalatuz Errepublikarantz gidatzen gaitu.

Bederatzi artista hauen obrek, beste 46 obrarekin batera, 2017ko urrian gertatutakoa adierazten dute. Gaur, 2018ko urrian, Santa Monica museotik ateratakoan “I love Barcelona” kamiseta daramaten eta litroko garagardoak edaten dituzten turistaren artean pankarta handi bat ikus daiteke: «Llibertat presos politics».

Parte-hartzaile guztien borondatezko inplikazioak forma hartzen joan den erakusketa ahalbidetu du.

Izan ere, joera eta belaunaldi ezberdinetako artisten ahaleginari esker iritsi dira helburura, urriaren 1ean milaka boluntariok egin zuten bezala.

MUSEO ARTS SANTA MONICA

